

Сучасні погляди на допуск трансгендерів до участі в Олімпійських іграх

УДК 796.01:305.4

**Л. Я.-Г. Шахліна¹, С. М. Футорний¹, О. М. Пижов¹,
М. О. Чистякова², Н. Л. Гончарук¹**

¹Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ, Україна

²Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка,
Кам'янець-Подільський, Україна

Резюме. Дедалі більша кількість учасниць Олімпійських ігор XX століття підкреслює стійку тенденцію розвитку сучасного жіночого спорту. На Іграх XXVII Олімпіади – рік сторіччя участі жінок в Олімпійських іграх (Сідней, Австралія, 2000 р.) кількість учасниць становила 38,2 % усіх учасників змагань. Париж 2024 – Ігри XXXIII Олімпіади. Здійснилася давня мрія представників Міжнародного олімпійського комітету – досягнуто гендерної рівності серед усіх учасників Олімпіади – по 50 % жінок і чоловіків серед загальної кількості спортсменів 10 500. Розглядаючи поняття «гендерна рівність» у спорті, слід пам'ятати значення терміна «гендер» – це лише значення соціальної статі. Проте всі морфологічні й функціональні характеристики організму чоловіків і жінок в усіх видах їхньої діяльності, зокрема й спорті, підпорядковуються принципам й оцінюються лише з позиції статевого диморфізму. Ігри XXXII Олімпіади (Токіо, 2021) стали першими в історії Олімпійських ігор щодо офіційного допуску Міжнародним олімпійським комітетом (далі – МОК) трансгендерної спортсменки до участі в змаганнях серед жінок. Участь в Іграх XXXIII Олімпіади (Париж, 2024) двох спортсменок з DSD в змаганнях з жіночого боксу підсилили несприйняття участі в Олімпійських змаганнях трансгендерок, а також жінок з порушенням статевого диференціювання (DSD) – не тільки спортсменок, спеціалісток у галузі спортивної медицини, а також суспільства. Це посилює протести проти МОК. *Мета.* За даними аналізу наукової літератури представити сучасні плани МОК, Міжнародних спортивних федерацій щодо допуску трансгендерів і з порушенням статевого диморфізму (DSD) до Олімпійських ігор сучасності. *Методи дослідження:* аналіз наукової літератури та даних мережі інтернет: аналіз, систематизація, узагальнення. *Результати:* МОК переключив допуск учасниць у жіночі види спорту на Олімпійських іграх і значних Міжнародних змаганнях на Міжнародні спортивні федерації. Федерація Світової атлетики (World Athletics) запропонувала у 2025 році, а світова федерація з плавання (World Aquatics) підтримала пропозицію про обов'язковий генетичний контроль статевої належності в жіночому спорті на наявність гена SRY.

Ключові слова: жіночий спорт, Олімпійські ігри, генетичний контроль, ген SRY.

Modern views on the admission of transgender athletes to the Olympic Games

**L. Ya.-H. Shakhlina¹, S. M. Futorniy¹, O. M. Pyzhov¹, M. O. Chystyakova²,
N. L. Honcharuk¹**

¹National University of Ukraine on Physical Education and Sport, Kyiv, Ukraine

²Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University, Kamianets-Podilskyi, Ukraine

Abstract. The growing number of female participants in the Olympic Games throughout the 20th century highlights a steady trend in the development of modern women's

sports. At the Games of the XXVII Olympiad in Sydney (2000), which marked the centenary of women's participation in the Olympic Games, female athletes accounted for 38.2 % of all competitors. Paris 2024 – the Games of the XXXIII Olympiad – saw the fulfillment of a long-held ambition of the International Olympic Committee: achieving full gender parity, with a 50/50 split between female and male athletes out of a total of 10,500 participants. When considering the concept of “gender equality” in sports, it is essential to remember that the term “gender” refers specifically to social identity. However, all morphological and functional characteristics of the male and female body in all forms of activity, including sports, are governed by principles and evaluated solely from the perspective of sexual dimorphism. The Games of the XXXII Olympiad (Tokyo 2021) were the first in Olympic history where the International Olympic Committee (IOC) officially permitted a transgender athlete to compete in women's events. The participation of two athletes with Disorders of Sex Development (DSD) in women's boxing at the Games of the XXXIII Olympiad (Paris 2024) intensified the opposition toward the inclusion of transgender women and women with DSD in Olympic competitions. This resistance comes not only from fellow athletes and sports medicine specialists but also from the general public, leading to increased protests against the IOC. *Aim:* Based on an analysis of scientific literature, this study aims to present the current plans of the International Olympic Committee and International Sports Federations regarding the eligibility of transgender athletes and those with Disorders of Sex Development (DSD) for modern Olympic Games. *Research Methods:* Analysis of scientific literature and Internet data: analysis, systematization, and generalization. *Results:* The IOC has delegated the authority regarding eligibility for women's sports at the Olympic Games and major international competitions to the respective International Sports Federations. In 2025, World Athletics proposed – and World Aquatics subsequently supported – the introduction of mandatory genetic sex testing in women's sports to verify the presence of the SRY gene.

Keywords: women's sports, Olympic Games, genetic control, SRY gene.

Постановка проблеми. Стійка тенденція до розвитку жіночого спорту підтверджена даними участі спортсменок в Олімпійських іграх. Про це свідчить кількість (%) учасниць в Іграх Олімпіад XX століття (рис. 1) [8].

Ігри Олімпіад XX століття	38,2 % – XXVII (2000 р.). Сідней (Австралія)
	39,7 % – XXVIII (2004 р.) Афіни (Греція)
	42,05 % – XXIX (2008 р.) Пекін (Китай)
	44,7 % – XXX (2012 р.) Лондон (Англія)
	45,6 % – XXXI (2016 р.) Ріо-де-Жанейро (Бразилія)
	48,8 % – XXXII (2021 р.) Токіо (Японія)
50 % (жінки), 50 % (чоловіки) – гендерна рівність серед загальної кількості 10 500 учасників – XXXIII (2024 р.) Париж (Франція)	

Рис. 1. Ігри Олімпіад XX століття

Однак навіть на сьогодні, коли спортсменки беруть участь майже в усіх видах змагань олімпійської програми, як і чоловіки, дані науково-методичної літератури свідчать, що як і серед спеціалістів в галузі спорту, медицини, так і в суспільстві досить поширені думки й упередження про характеристики видів спорту, корисних для чоловіків і жінок, психологічні властивості і якості особистості, особливості поведінкових реакцій відповідно до статі. Інша думка [8; 21; 23] свідчить про гендерну рівність – однакове

ставлення до чоловіків і жінок без урахування конкретних обставин.

Коли ми говоримо про гендерну рівність у спорті, то не слід забувати про значення терміна «гендер» – це тільки значення соціальної статі, яку використовують лише для статевих відмінностей у соціальному середовищі (у родині, на роботі) [23]. Проте всі морфологічні й функціональні характеристики організму чоловіків і жінок в усіх видах їхньої діяльності, зокрема й спорті, підпорядковуються принципам й оцінюються лише з позицій статевого диморфізму [7; 8].

У 2028 році будуть проведені Ігри XXXIV Олімпіади в Лос-Анджелесі (Сполучені Штати Америки). Уже почалася підготовка до неї. Проходить аналіз проблем Олімпійського спорту як минулих, так і сучасних.

Ігри XXXII Олімпіади в Токіо (2021) стали першими за всю історію Олімпійських ігор щодо офіційного допуску трансгендерної спортсменки до участі в змаганнях серед жінок [7; 8].

Міжнародним олімпійським комітетом допущено представницю Нової Зеландії Лорел Хаббард (43 роки) до змагань з важкої атлетики [3].

Здавалося б, що після такого рішення МОК і бурхливої реакції на це спортсменів, представників міжнародних спортивних федерацій, спортивних вболівальників усього світу, така ситуація в олімпійському спорті більш не повториться [8; 9]. Однак участь в Іграх XXXIII Олімпіади в Парижі 2024 року двох спортсменок-трансгендерок у змаганнях з боксу серед жінок посилило протести на адресу МОК [9; 28].

Мета — за даними аналізу наукової літератури представити сучасні плани Міжнародного олімпійського комітету, Міжнародних спортивних федерацій щодо допуску трансгендерів і з порушенням статевого диморфізму (DSD) до Олімпійських ігор сучасності.

Методи дослідження — аналіз наукової літератури та даних мережі інтернет: аналіз, систематизація, узагальнення.

Результати дослідження та їх обговорення. МОК переклав допуск учасниць у жіночі види спорту на Олімпійських іграх і значних Міжнародних змаганнях на Міжнародні спортивні федерації. Федерація Світової атлетики (World Athletics) запропонувала у 2025 році, а світова федерація з плавання (World Aquatics) підтримала пропозицію про обов'язковий генетичний контроль статевої належності в жіночому спорті на наявність гена SRY.

Несприйняття участі в олімпійських змаганнях трансгендерних спортсменок стосується не лише правил змагань, а й ставлення суспільства до питань корекції біологічної статі — нерозуміння й розбіжності поглядів цієї проблеми [9].

Нагадуємо, що трансгендер — це людина, чия гендерна ідентичність (самосприйняття) не збігається з біологічною статтю, даною їй при народженні. Люди, чия гендерна ідентичність збігається з біологічною статтю, називаються цисгендерами (рис. 2). Так, трансгендерка — це особа чоловічої статі із жіночою статевою самоідентифікацією [1; 10].

Деякі трансгендерні особи, які прагнуть до повноцінного життя в ролі людини протилежної статі, роблять трансгендерний перехід за допомогою хірургічного або гормонального лікування [16], після чого їх називають транссексуалами.

Як відомо, морфологічні й функціональні можливості організму чоловіків і жінок — статевий диморфізм — генетично детермінований гормональними розрізненнями та, насамперед, статевими гормонами — андрогенами й естрогенами [1]. Статеві гормони — андрогени й естрогени — в організмі виконують такі функції: є важливою ланкою в адаптаційно-трофічних реакціях організму; мають анаболічний ефект (проявляється більший вплив андрогенів) [8].

Більша концентрація андрогенів у крові чоловіків порівняно з жінками зумовлює більші функціональні можливості чоловічого організму. Як наслідок — більш виражені фізичні можливості, більша загальна й спеціальна працездатність спортсменів відносно спортсменок. Тому трансгендерки, безумовно, мають функціональні переваги над цисгендерками-спортсменками, особливо, якщо трансгендерки пройшли

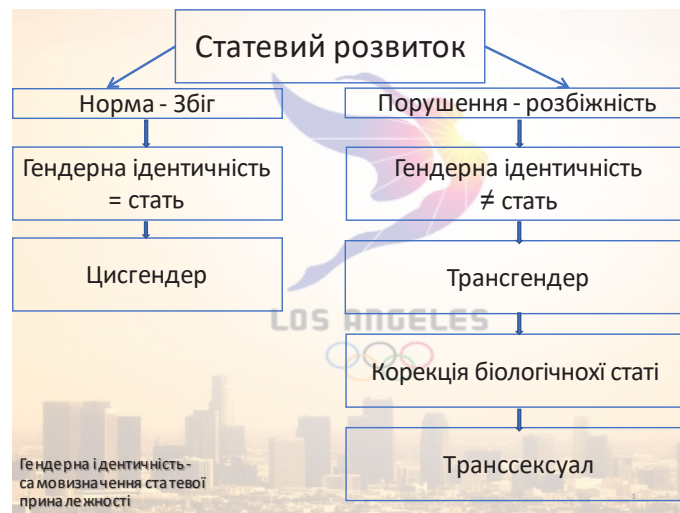

Рис. 2. Гендерна ідентичність — самовизначення статевої належності [7]

трансгендерний перехід після 12 років — періоді статевого дозрівання, коли організм підлітка розвивається за чоловічим типом з усіма відмінностями відносно підлітки [8; 23].

Як зазначалося, Лорел Хаббард стала першою трансгендеркою, офіційно допущеною МОК до змагань на XXXII Олімпіаді в Токіо (2021) з важкої атлетики серед жінок [9]. Як срібний призер Чемпіонату світу з важкої атлетики (2019), дворазова чемпіонка Тихоокеанських ігор, Лорел Хаббард була серйозною претенденткою на олімпійські медалі в Токіо. Однак невдача в одному з підходів — не підняла зазначену вагу — і вона стала останньою у своїй ваговій категорії [28].

Виступ у Токіо Лорел Хаббард викликав активні обговорення серед представників МОК, фахівців спортивної медицини, спорту, громадськості.

Томас Бах у своєму виступі підсумував: «... Це питання на такому етапі не може мати єдиного рішення. Головне, щоб було збережено дух чесних змагань і при цьому дотримуватися прав людини» [13].

Рис. 3. Томас Бах

У результаті МОК дійшов висновку, що допуск жінок з порушенням статевого диференціювання (DSD — disorders of sex development) [11] будуть доручені міжнародним спортивним федераціям, які краще знають особливості своїх спортсменів [5; 7; 17].

Федерація Світової легкої атлетики — WA (World Athletics) у 2023 році і Міжнародна федерація плавання (FINA) у 2022 році дійшли висновку й оголосили, що до участі в змаганнях з легкої атлетики і плавання не будуть допускатися трансгендерки, якщо в них корекція статі була проведена після 12 років, тобто після періоду статевого дозрівання [17; 20].

Федерація плавання FINA стала першою організацією, яка легалізувала окремі змагання для трансгендерів — створення окремої категорії — «відкрито» для трансгендерок при рівні тестостерону в їх крові до 2,5 нмоль · л⁻¹ [17; 24; 27].

Париж-2024 — Ігри XXXIII Олімпіади. Уперше в історії Олімпіад досягнуто гендерну рівність учасників змагань — чоловіків і жінок серед 10 500 спортсменів [13]. Однак у цю гендерну рівність додали «внесок» і дві трансгендерки, учасниці змагань з боксу серед жінок. Ці спортсменки — Іман Хеліф, 25 років (Алжир) — учасниця 50 боїв із 41 перемогою (6 нокаутом) і Лін Ю-Тінь, 28 років (Тайвань), учасниця 58 боїв, 44 перемоги, дворазова чемпіонка світу [8].

На боксерському ринзі в першому раунді зустрічі на 46" після двох потужних ударів Хеліф, його суперниця з Італії відмовилася від продовження нерівного поєдинку [2; 4; 8].

Зустріч Лін Ю-Тінь закінчилася перемогою спортсменки з Тайваню з рахунком 5:0, але під час оголошення результатів його суперниця з Узбекистану відмовилася подати Лін Ю-Тінь руку на знак нечесної боротьби [3; 5].

Представники Міжнародної федерації боксу (IBA) подали протест у МОК з метою зняти зі змагань Олімпіади-2024 учасницю в жіночому боксі Іман Хеліф (Алжир) і Лін Ю-Тінь (Тайвань). Підставою цього протесту було знаття цих двох спортсменок зі змагань на Чемпіонаті світу з боксу 2023 року (Індія) Міжнародною федерацією з боксу (IBA) через високий рівень тестостерону в крові [3; 8; 19].

Однак керівництво МОК на поданий протест IBA на відсторонення цих двох спортсменок відповіло допуском до продовження участі Іман Хеліф і Лін Ю-Тінь в змаганнях Олімпіади-2024 (Париж) без додаткових обстежень на статево належність спортсменок. Підстава — у паспорті відмітка «жінка» [17; 28].

Іман Хеліф і Лін Ю-Тінь завершили змагання в Парижі-2024 олімпійськими чемпіонками у своїх вагових категоріях [8].

На цьому етапі розслідування скандалу в Парижі 2024 року ні Іман Хеліф, ні Лін Ю-Тінь не були трансгендерками. Однак їх участь на Олімпійських іграх — 2024 [20] пов'язана і дотепер із широкими дебатами в суспільстві, науці, спорті про допуск до участі трансгендерних жінок у міжнародний жіночий спорт [17; 25; 27].

Важливо підкреслити, що через три місяці після Олімпіади в Парижі (2024) у фіналі Кубка світу з боксу (листопад 2024, Шеффілд, Велика Британія) олімпійська чемпіонка Лін Ю-Тінг знялась з участі в цих змаганнях після питань оргкомітету про необхідність обов'язкового проходження гендерного контролю [4; 17].

Іман Хеліф з тієї самої причини не брала участі в Кубку світу (Шеффілд, 2024). Однак спортсменка подала апеляцію на захист такого рішення до Спортивного арбітражного суду, але рішення суду до початку змагань не отримала [4].

Після Олімпійських ігор – 2024 (Париж) сформована нова керівна структура в міжнародному боксі – World Boxing (WB)–2025. Нова організація ввела обов'язкове генетичне тестування для всіх спортсменок – учасниць змагань під егідою WA. В офіційному документі сказано, що нові правила набувають чинності з 1 липня 2025 року для всіх атлетів від 18 років [4; 32].

На тлі гендерного скандалу, який виник під час змагань у Парижі-2024, організація World Boxing відправила лист у федерацію боксу Алжиру, в якому сказано, що «олімпійська чемпіонка Іман Хеліф не зможе брати участь у жіночих змаганнях на Кубок з боксу в Ейнтховені з 5–10 червня 2025 року або будь-яких інших змаганнях до проходження тесту на визначення статі за правилами WA» [4; 17; 19].

Важливо підкреслити, що в 1999 році МОК скасовано обов'язкове проведення перевірки спортсменок на статеву належність після багаторічних дебатів. У статті Genel M. [12] підкреслює, що з висновку спеціалістів такі тести з малим науковим значенням і призводили до значної шкоди як фізичної, так і психологічної, особливо для жінок з рідкісними генетичними станами. Тому визначення біологічної статі спортсменок востаннє проводили на Олімпійських іграх в Атланті в 1996 році [12; 22].

У жовтні 2024 року провідним радником Організації Об'єднаних Націй запропоновано повернення обов'язкового гендерного тестування з метою запобігання повторення скандалу, який відбувся у 2024 році на Олімпійських іграх у Парижі. Але це питання не підтримано як загальноприйнятне у спорті [30]. Тому деякі спортивні міжнародні федерації почали самостійно впроваджувати генетичне тестування. Це федерації світової легкої атлетики (World

Athletics 2025), світового боксу (World Boxing 2025) і світового плавання (World Aquatics 2025).

World Athletics з 1 вересня 2025 року ввела положення про обов'язкове проходження генетичного тесту (одноразового) на наявність гена (Sex determining region Y) для допуску спортсменок до участі в жіночих видах програми з легкої атлетики світового рейтингу. Результат тестування буде зареєстровано в сертифікаті спортсменки. Таким є Чемпіонат світу з легкої атлетики, який проведено з 13 до 25 вересня 2025 року в Токіо [29; 31].

Рішення про введення генетичного тестування ухвалено Виконавчим комітетом World Athletics і набуває чинності вже перед Чемпіонатом світу з легкої атлетики – Токіо, 2025 [30; 31].

Президент Всесвітньої легкоатлетичної асоціації Себастьян Коу підкреслив, що Всесвітня атлетика (World Athletics) є першою організацією, яка запровадила генетичне тестування елітних спортсменок – виявлення гена SRY, який розташований на Y-хромосомі, і є «високоточним показником біологічної статі» [26; 29; 30].

Себастьян Коу нагадав про заборону WA трансгендерним жінкам брати участь у жіночих видах змагань, про що було сказано ще у 2023 році.

Важливо, що нові правила WA також забороняють спортсменкам з різницею в статевому розвитку (DSD) змагатися в жіночій категорії [30; 31].

Себастьян Коу підкреслив, що рішення World Athletics про обов'язкове генетичне тестування для участі в жіночих видах спортивних змагань проведено з метою «Захисту цілісності жіночого спорту» [30].

Президент World Athletics нагадав, що Міжнародний олімпійський комітет раніше називав повернення тестування в спорті на статеву належність «поганою ідеєю». Однак нова президентка МОК Кірсті Ковентрі не виключила цього, наголосивши на необхідності захисту жіночої категорії в спорті [30].

Світова федерація з плавання World Aquatics підтримала включення генетичного контролю статевої належності в жіночому спорті на наявність гена SRY. У цієї федерації вже є практичні результати. У травні 2025 року трансгендерна американська плавчиня (рис. 4) Ханна Кальдас

дискваліфікована на п'ять років за відмову від генетичного тестування і за порушення кодексу федерації World.

Рис. 4. Ханна Кальдас

Aquatics. У спортсменки за останні три роки анульовані всі спортивні результати й звання на міжнародних змаганнях включно із золотою медаллю за перемогу на чемпіонаті світу з плавання в Досі-2024 [8; 24].

Введення генетичного тесту на наявність в організмі гена SRY з метою підтвердження біологічної статі викликало серед спортсменів та представників медицини як підтримку, так і критику через сумнів у надійності методу та проблем його використання.

Девід Ендрю Сінклер — професор-генетик (Австралія) висловив свою думку про обов'язковий генетичний тест, запропонований World Athletics для спортсменок, і зазначив, що це помилка [14] (рис. 5).

«Мені чи не знати — я відкрив відповідний ген SRY. Я підтверджую, що не підтримую це

Рис. 5. Професор Девід Ендрю Сінклер — професор-генетик

спрощене ствердження президентом World Athletics Себастьяном Коу, який нещодавно оголосив нові правила для спортсменок про обов'язкове проходження їх біологічної статі, стверджуючи, що ген SRY є надійним індикатором визначення біологічної статі в спорті.

Разом з іншими експертами я переконав представників МОК відмовитися від застосування гена SRY для тестування біологічної статі жінок ще на Олімпійських іграх 2000 року в Сіднеї. Тому дуже здивований, що через 20 років по тому здійснюються безумні спроби повернути цей тест.

Визначав усі проблеми, пов'язані з функціональними особливостями SRY, цей ген не слід використовувати для виключення спортсменок зі змагань».

Новою, десятою, президенткою Міжнародного олімпійського комітету стала сорокарічна Кірсті Ковентрі з Зімбабве (рис. 6). Вона наймолодша президентка МОК із часів засновника Нових олімпійських ігор — П'єра де Кубертена. Обрана президенткою МОК 20 березня 2025 року і стала першою жінкою та першою представницею Африки на цьому посту.

Рис. 6. Томас Бах і Кірсті Ковентрі

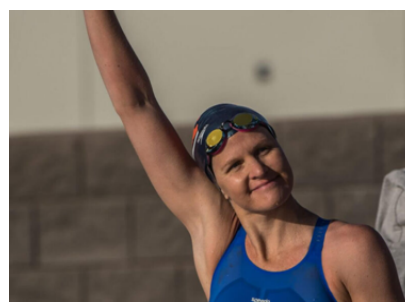

Рис. 7. Кірсті Ковентрі — дворазова олімпійська чемпіонка з плавання

Кірсті Ковентрі народилась у столиці Зімбабве — Хараре. Дворазова чемпіонка Олімпійських ігор (2004, 2008) зі спортивного плавання (рис. 7). У Зімбабве очолювала посаду міністра спорту, відпочинку та культури [15].

Виступаючи на Генеральній асамблеї Європейського олімпійського комітету в лютому 2025 року, сказала: «Будучи колишньою спортсменкою та маючи двох маленьких дочок, я хочу забезпечити захист жіночого спорту. Я не вважаю, що трансгендерні спортсменки повинні змагатися на Олімпійських іграх у жіночих видах програми» [15; 18].

Президент США Дональд Трамп підписав наказ щодо заборони трансгендерним спортсменкам брати участь у змаганнях серед жінок. Наказ від 6 лютого 2025 року № 12421 під назвою «Не допускати чоловіків у жіночий спорт». «...З цим указом війна проти жіночого спорту закінчена», — заявив Трамп на церемонії підпису наказу [6; 16].

Трамп має намір домогтися від МОК зміни правил до початку Олімпійських ігор 2028 року в Лос-Анджелесі.

Література

1. Боднар ПМ, Комісаренко ЮІ, Михальчишин ГП, та ін. Ендокринологія : підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів. 5-те вид., оновл. та доповн. Вінниця : Нова Книга; 2020. 536 с. [Bodnar PM, Komisarenko Yul, Mykhalychshyn HP, et al. Endokrynolohiia.] Available from: <http://ir.library.nmu.com/handle/123456789/6475>.

2. З'явилися докази, що олімпійська чемпіонка Іман Халіф — чоловік. Novyny.LIVE. [Ziavlyysia dokazy, shcho olimpiiska chempionka Iman Khalif — cholovik.] Available from: <https://sport.novyny.live/iman-khelif-vse-zh-taki-ie-cholovikom-ziavilasia-nova-informatsiia-211191.html>.

3. Новини спорту сьогодні. Podrobnosti.ua. [Novyny sportu sohodni.] Available from: <https://podrobnosti.ua/sport/>.

4. Скандальну олімпійську чемпіонку відсторонили від боксу на тлі радикальних перевірок на стать. РБК-Україна. [Skandalnu olimpiisku chempionku vidstoronily vid boksua na tli radykalnykh perevirok na stat.] Available from: <https://www.rbc.ua/rus/news/skandalnu-olimpiysku-chempionku-vidstoronili-1748690671.html>.

5. Трансгендерним спортсменам можуть заборонити брати участь в Олімпійських іграх. УНІАН. [Transhendernym sportsmenam mozhut zaboronyty braty uchast v Olimpiyskykh ihrakh.] Available from: <https://sport.unian.ua/othersports/olimpiyski-igri-transgenderam-mozhut-zaboroniti-brati-uchast-u-zmagannyah-12898035.html>.

6. Українська правда. [Ukrainska pravda.] Available from: <https://www.pravda.com.ua/>.

7. Шахліна Л, Футорний С, Владимірова Н, Маслова О, Котко Д, Гончарук Н. Трансгендері в сучасному олімпійському спорті: проблеми та шляхи їх розв'язання. Репродуктивна ендокринологія. 2023;(5-6):64–71. [Shakhlina L, Futorniy S, Vladymyrova N, Maslova O, Kotko D, Honcharuk N. Transhendery v suchasnomu olimpiyskomu sporti: problemy ta shliakhy yikh rozv'iazannia.] DOI: 10.18370/2309-4117.2023.70.46-53.

8. Шахліна Л. Шлях жінок-спортсменок до олімпійського п'єдесталу: Париж-1900 – Париж-2024. Спортивна медицина, фізична терапія та еротерапія. 2024;(2):60-65. [Shakhlina L. Shliakh zhinok-sportsmenok do olimpiyskoho piedestalu: Paryzh–1900–Paryzh–2024.] DOI: 10.32782/spmed.2024.2.60-65.

Кірсті Ковентрі планує найближчим часом зустрітися з Дональдом Трампом через те, що у 2028 році у Лос-Анджелесі (США) проходять XXXIV Олімпійські ігри [18].

Висновки. Федерація Fina стала першою організацією, яка легалізувала окремі змагання трансгендерів — створила окремі категорії — «відкрито» для трансгендерів (ухвалено на конгресі Fina в Будапешті 2022).

World Athletics з 1 вересня 2025 ввела положення про обов'язкове проходження гендерного тесту (одноразово) на наявність гена SRY (Sex determining region Y) для допуску спортсменок у жіночих видах програми з легкої атлетики світового рейтингу.

Девід Ендрю Сінклер, який відкрив ген SRY, не підтримує обов'язкового використання гена SRY для тестування біологічної статі спортсменок.

Обрання нового президента МОК — 2025 — Кірсті Ковентрі, політичний наказ президента США Дональда Трампа проти участі трансгендерів в Олімпійських іграх ще внесуть корекцію в допуск спортсменок у жіночі види олімпійського спорту.

9. Ansara YG. Beyond cisgenderism. In: Counselling ideologies. London: Routledge; 2016. p.167–200. DOI: 10.4324/9781315574462-10.

10. Genel M. Gender verification no more? Medscape Womens Health. 2000;5(3):E2. Available from: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/11109043/>.

11. InterAction. Available from: <https://interaction.org.au/>.

12. Kirsty Coventry ready to “push boundaries” and “take tough decisions” as newly elected IOC President. AIPS Media. Available from: <https://www.aipsmedia.com/aips/pages/articles/2025/36477.html>.

13. Knox T, Anderson LC, Heather A. Transwomen in elite sport: scientific and ethical considerations. J Med Ethics. 2019;45(6):395–403. DOI: 10.1136/medethics-2018-105208.

14. Lee PA, Houk CP, Ahmed SF, Hughes IA, et al. Consensus statement on management of intersex disorders. Pediatrics. 2006;118(2):e488–e500. DOI: 10.1542/peds.2006-0738.

15. McQuillan L. Transgender women athletes' future in competition uncertain as sports organizations change rules, issue bans. CBC Sports. 2022 Jun 21. Available from: <https://www.cbc.ca/sports/transgender-women-athletes-future-swimming-ban-1.6496497>.

16. Middleton L. New Olympic chief wants “stronger stance” on trans exclusion. Context. Available from: <https://www.context.news/socioeconomic-inclusion/new-olympic-chief-wants-stronger-stance-on-trans-exclusion>.

17. Oliver B. Exclusive: Hubbard set to become first transgender athlete to compete at Olympics after IOC accepts rule change. Inside the Games. 2021 May 5. Available from: <https://www.insidethegames.biz/articles/1107439/hubbard-qualifies-after-rule-change>.

18. Olympic gold medallist Imane Khelif must undergo mandatory sex testing to compete in world boxing events. RingMagazine.com. Available from: <https://ringmagazine.com/en/news/olympic-gold-medallist-imane-khelif-must-undergo-mandatory-sex-testing-world-boxing-events>.

19. Olympic News. Olympics.com. Available from: <https://olympics.com/en/news>.

20. Pfister G. Sport and women. London: Routledge; 2005. DOI: 10.4324/9780203987087.

21. Riquelme G. Thomas Bach: “El olimpismo tenía que hacer algo, hay más de 100 millones de refugiados”. MARCA. Available from: <https://www.marca.com/olimpismo/2022/10/27/635985e146163f3c418b457b.html>.

22. Ritchie R, Reynard J, Lewis T. Intersex and the Olympic Games. *J R Soc Med*. 2008;101(8):395–399. DOI: 10.1258/jrsm.2008.080086.

23. Shakhlina LAG, Chistyakova MA. Gender politics and issues of sexual dimorphism in the practice of modern sports. *Sports Med Phys Rehabil*. 2019;(2):18–23. DOI: 10.32652/spmed.2019.2.18-23.

24. Shakhlina LYG, et al. Transgender in modern Olympic sports: problems and ways of their solution. *Reprod Endocrinol*. 2023;(70):46–53. DOI: 10.18370/2309-4117.2023.70.46-53.

25. Suspended persons. Aquatics Integrity Unit. Available from: <https://aquaticintegritiy.com/suspended-persons>.

26. The evolution of women in sports: a path forward. AISTS. Available from: <https://aists.org/the-evolution-of-women-in-sports-and-the-path-forward>.

27. Transgender women athletes and elite sport – misleading at best, intellectually dishonest at worst. Macdonald-Laurier Institute. Available from:

<https://macdonaldlaurier.ca/transgender-women-athletes-and-elite-sport-misleading-at-best-intellectually-dishonest-at-worst>.

28. Weisman DL. Transgender athletes, fair competition, and public policy. *Regulation*. 2022;45(3):18–21. Available from: <https://www.cato.org/regulation/fall-2022/transgender-athletes-fair-competition-public-policy>.

29. Wise J. What is the SRY gene test, and should it be used to test female athletes? *BMJ*. 2025;390:r1698. DOI: 10.1136/bmj.r1698.

30. World Athletics introduces SRY gene test for athletes wishing to compete in the female category. World Athletics. Available from: <https://worldathletics.org/news/press-releases/sry-gene-test-athletes-female-category>.

31. World Athletics to introduce biological sex tests for female athletes. Sport Resolutions. Available from: <https://www.sportresolutions.com/news/world-athletics-to-introduce-biological-sex-tests-for-female-athletes>.

32. World Boxing admit to being wrong by naming Imane Khelif in sex test statement. Flashscore. Available from: <https://www.flashscore.com/news/world-boxing-admit-to-being-wrong-by-naming-imane-khelif-in-sex-test-statement/Uc3QKr5j/>.

ORCID 0000-0003-1069-5232, Ishakhlina@uni-sport.edu.ua

ORCID 0000-0003-1623-7929, sfutornyj@uni-sport.edu.ua

ORCID 0000-0003-1802-3035, opyzhov@uni-sport.edu.ua

ORCID 0000-0003-1626-1005, chystiakova@kpnu.edu.ua

ORCID 0000-0002-0408-5246, nhoncharuk@uni-sport.edu.ua

Дата першого надходження статті до видання: 20.01.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 14.02.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 29.04.2026